

RÈN LUYỆN KỸ NĂNG ĐỌC VIẾT KHI TRƯỜNG HỌC ĐÓNG CỬA: Những Ý Tưởng Hỗ Trợ Trẻ Học Tại Nhà

Khi trẻ em không đi học, các em cần phải tiếp tục rèn luyện các kỹ năng đọc và viết sao cho các em giữ được tiến độ học tập và sẵn sàng đi học khi trường học mở cửa trở lại. Các kỹ năng đọc viết giúp trẻ hiểu rõ hơn và giao tiếp tốt hơn với thế giới xung quanh các em, chuẩn bị cho em vươn tới thành công trong học tập và trong cuộc sống. Cha mẹ và người chăm sóc có thể khuyến khích trẻ rèn luyện kỹ năng đọc viết bằng các hoạt động đơn giản và vui nhộn. Rèn luyện kỹ năng đọc viết khi ở nhà cũng là cơ hội để khuyến khích trẻ phát triển tư duy sáng tạo, bất kể đó là khi trẻ đọc sách, thực hiện một dự án nghệ thuật, chơi trò chơi, quay một đoạn phim, hoặc kể chuyện với người thân và bạn bè.

1 LĂN CỤC XÚC XÁC ĐỂ TẠO NÊN MỘT CÂU CHUYỆN

2 TỪ LÁY VẦN VÀ THỬ THÁCH TÌM TỪ

3 KỂ CÂU CHUYỆN CỦA CHÍNH QUÝ VỊ

4 TỰ SÁNG TẠO CÂU CHUYỆN

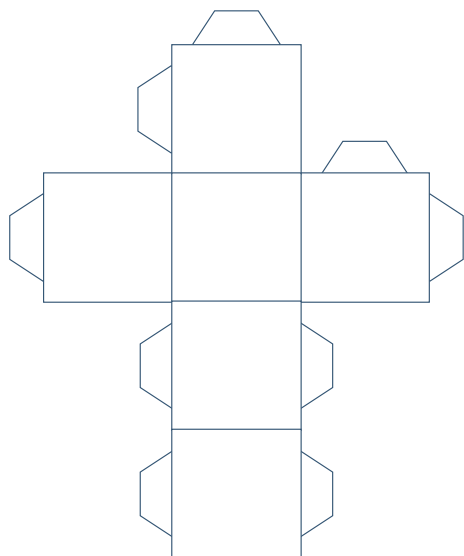

Phiếu thông tin bổ ích này sẽ cho quý vị bốn ý tưởng thực tế để hỗ trợ trẻ rèn luyện kỹ năng đọc viết khi ở nhà. Mỗi ý tưởng này:

- » Là dành cho trẻ em và không đòi hỏi nhiều cha mẹ hoặc người chăm sóc phải mất nhiều công sức
- » Khuyến khích trẻ em khám phá những sở thích riêng
- » Có thể áp dụng nhiều lần bằng những chủ đề khác nhau vào nhiều ngày khác
- » Không đòi hỏi hoặc chỉ cần một ít kỹ năng sử dụng công nghệ
- » Cung cấp đường dẫn tùy chọn đến những tài nguyên miễn phí khác, nếu quý vị có thể dùng điện thoại thông minh hoặc máy tính

1 LĂN CỤC XÚC XẮC ĐỂ TẠO NÊN MỘT CÂU CHUYỆN

BƯỚC 1: *CHẾ TẠO CỤC XÚC XẮC!* Con của quý vị có thể chế tạo một cục xúc xắc kể chuyện bằng cách tạo một khối hộp từ giấy. Trước khi ráp khối hộp lại với nhau (lúc vẫn còn là mô hình vẽ trên giấy), hãy bảo trẻ vẽ một hình ảnh khác, ví dụ: một vật thể, loài động vật, món ăn yêu thích của trẻ) trên mỗi một hình vuông. Sau đó, dán keo để ráp các cạnh lại với nhau tạo thành một khối hộp. Hãy làm nhiều cục xúc xắc để sáng tạo nên nhiều câu chuyện khác!

BƯỚC 2: *Sáng tạo câu chuyện!* Lăn cục xúc xắc và xem hình ảnh gì sẽ xuất hiện. Hãy viết một vài câu và vẽ một bức tranh để bắt đầu câu chuyện. Sau đó lăn cục xúc xắc lần nữa để thêm ý tưởng vào câu chuyện. Hãy nghĩ về cách tạo ra những ý tưởng liên kết vui nhộn giữa các hình ảnh tưởng tượng xuất hiện trên cục xúc xắc.

Hãy nghĩ về việc sáng tạo một đoạn mở đầu, đoạn giữa và đoạn kết thúc để kết nối các phần của câu chuyện.

- » Câu chuyện mở đầu như thế nào? “Ngày xưa ngày xưa...”
- » Câu chuyện diễn biến tiếp theo ra sao? “Và sau đó...”
- » Câu chuyện kết thúc như thế nào? “Kết thúc.”

CÁCH 1: Hãy chơi lớn bằng cách dùng các hộp các-tông không dùng tới!

Vẽ hoặc dùng keo dán hình ảnh lên mỗi mặt của hộp, sau đó lăn hộp và dùng hộp để xây một tòa tháp để “đọc” câu chuyện từ trên xuống.

CÁCH 2: Sau khi lăn cục xúc xắc và viết ra câu chuyện, hãy biến nó thành một phần trình diễn! Con của quý vị có thể kể lại câu chuyện cho quý vị hoặc một nhóm khán thính giả nhỏ trong nhà hoặc quay một đoạn video về nội dung câu chuyện.

Nguồn: Chương trình Bồi dưỡng Kỹ năng Đọc Viết Sau giờ học của Thư viện Miễn phí Philadelphia (LEAP)

2 TỪ LÁY VẦN VÀ THỬ THÁCH TÌM TỪ

Hãy biến việc rèn luyện kỹ năng đọc viết trở nên thú vị bằng những trò chơi thử thách dựa trên những kỹ năng này cho trẻ. Ví dụ:

Từ có phụ âm đầu giống nhau là khi các từ có âm đầu giống nhau—ví dụ như “sneaky” và “snake.” (Ví dụ về từ có âm đầu giống nhau trong tiếng Việt như “kẹo” và “kéo”). Thử thách cho trẻ:

CẤP ĐỘ 1: Hãy nghĩ ra thật nhiều từ bắt đầu bằng cùng một âm nào đó (hoặc chữ cái nào đó)

CẤP ĐỘ 2: Viết các câu bắt đầu bằng một từ có cùng âm (hoặc chữ cái)

Để thêm phần thử thách, hãy đặt ra thời hạn—nhanh hay chậm là tùy ý quý vị!—và xem liệu trẻ có thể phá được chính kỷ lục của trẻ. Tìm từ theo bảng chữ cái bằng cách mỗi ngày tập trung tìm từ của một âm!

Từ có vần với nhau là khi các từ có âm cuối giống nhau—ví dụ như “blue” và “shoe.” (Ví dụ về từ có âm cuối giống nhau trong tiếng Việt như “làm” và “cam”). Trẻ em cũng có thể tự nghĩ ra những từ vần với nhau của chính các em!

CẤP ĐỘ 1: Hãy chọn một từ nào đó - hoặc để con quý vị tự chọn một từ - sau đó yêu cầu trẻ nghĩ ra thật nhiều từ vần với từ đó.

CẤP ĐỘ 2: Dựa trên danh sách các từ vần với nhau, hãy viết một bài thơ, bài hát hoặc đọc rap.

Để biết thêm nhiều ý tưởng tương tự, hãy truy cập www.ReadingRockets.org. Reading Rockets cung cấp các ý tưởng giúp trẻ em đọc sách, các mẹo nhỏ cho phụ huynh bằng 11 ngôn ngữ, và kết nối với các nguồn tài nguyên trên PBS và YouTube.

3 KỂ CÂU CHUYỆN CỦA CHÍNH QUÝ VỊ

Trẻ em vốn có khiếu kể chuyện và thích chia sẻ các ý tưởng và câu chuyện của mình. Hãy yêu cầu con quý vị kể chuyện về một điều gì đó trẻ thích hoặc quan tâm—đó có thể là về gia đình, hàng xóm hoặc một chủ đề mà trẻ muốn khám phá thêm.

Trước tiên, hãy khuyến khích con quý vị tìm cảm hứng cho câu chuyện của trẻ. Ví dụ, có thể lấy cảm hứng từ một bức ảnh, một bức tranh trong tạp chí, một đồ vật trong nhà hoặc một khung cảnh ngoài cửa sổ.

Sau đó, hãy yêu cầu trẻ:

- » Hình thành các ý tưởng cho câu chuyện
- » Lập dàn ý cho câu chuyện qua các từ và/hoặc hình ảnh
- » Kể chuyện!

CÁCH 1: Làm một quyển truyện tranh kể lại câu chuyện

CÁCH 2: Dùng điện thoại hoặc máy tính bảng để quay một đoạn phim về câu chuyện

Hãy bảo con quý vị nghĩ về:

NHÂN VẬT:

- » Truyện kể về ai?
- » Trong truyện còn có người nào khác?
- » Họ như thế nào?

BỐI CẢNH:

- » Truyện diễn ra ở đâu?
- » Diễn ra khi nào?

CỐT TRUYỆN:

- » Cái gì diễn ra ở đầu truyện, giữa truyện và cuối truyện?

Để có thêm ý tưởng, hãy truy cập www.readwritethink.org, trang web này cung cấp các tài liệu ngữ văn và tài liệu để đọc miễn phí cho các nhà giáo dục và các gia đình học sinh, thông qua sự hợp tác với Hiệp hội Kỹ năng Đọc viết Quốc tế và Hội đồng Giáo viên Anh ngữ Quốc gia cùng với sự hỗ trợ của Quỹ Verizon.

4 TỰ SÁNG TẠO CÂU CHUYỆN

Trẻ em rèn luyện các kỹ năng đọc hiểu như xác định ý chính hoặc dự đoán sự kiện mỗi khi trẻ đọc hoặc lắng nghe về một câu chuyện, bài báo hoặc quyển sách!

Hãy yêu cầu con quý vị chọn câu chuyện hoặc bài báo mà trẻ quan tâm. Khi quý vị đọc cho trẻ nghe—hoặc khi trẻ tự đọc—hãy để trẻ tạm dừng và hỏi:

Ý CHÍNH:

Con nghĩ câu chuyện này kể về điều gì?

DỰ ĐOÁN SỰ KIỆN:

Con nghĩ điều gì sắp xảy ra?

Sau đó, sáng tạo hơn và yêu cầu trẻ kể lại đoạn kết câu chuyện theo ý riêng của trẻ!

Để biết thêm các ý tưởng và xem các câu chuyện và sách miễn phí:

Story Mentors, một chương trình của Quỹ Bar-bara Bush để phát triển Kỹ năng Đọc viết cho Gia đình, có một thư viện sách miễn phí cho trẻ em với phù hợp cho nhiều trình độ người đọc và hướng dẫn áp dụng tại nhà cho cha mẹ (<https://storymentors.org>)

Chương trình **READS**, được phát triển tại Đại học Harvard, có các hoạt động đọc sách miễn phí được thiết kế phù hợp cho các gia đình (www.readslab.org).

Storyline Online truyền trực tiếp các video miễn phí quay cảnh các diễn viên đọc sách thiếu nhi, có kèm phụ đề cho trẻ đọc theo (www.storylineonline.net).

Unite for Literacy (www.uniteforliteracy.com) có sách về nhiều chủ đề cho trẻ em phù hợp với tất cả các trình độ người đọc. Trẻ em có thể đọc theo đoạn ghi âm sách được phát. Sách được cung cấp bằng nhiều thứ tiếng như Tiếng Anh, Tiếng Tây Ban Nha, Tiếng Ả Rập, Tiếng Hoa, Tiếng Tagalog, Tiếng Somali và các thứ tiếng khác.

Quý vị có thể nghe nhiều câu chuyện và quyển sách khác trên **Audible** (<https://stories.audible.com/start-listen>), kể cả sách bằng tiếng Tây Ban Nha và Tiếng Hoa.